

SİRKÜ : 2010/03
Konu : 2010 Yılındaki Asgari Ücret Tutarları ile
Bu Konuyla İlgili Diğer Değişiklikler

KAYSERİ
30.01.2010

Muhasebe, Personel Müdürlükleri'ne

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Asgari Ücret Tespit Komisyonunun 2010 yılı için belirlemiş olduğu günlük asgari ücret tutarları 31.12.2009 tarih ve 27449 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olup, aşağıda 2010 yılı başından itibaren yürürlüğe giren;

- 2010 Yılında Uygulanacak Olan Asgari Ücret Tutarları,
- Asgari Ücrete Dayalı Aylık Ücret,
- 5510 Sayılı Kanunun 4 üncü Maddesinin (a) ve (b) Bentleri Kapsamındaki - Sigortalıların Prime Esas Kazanç Tutarının Alt ve Üst Sınırları,
- İsteğe Bağlı Sigortalılık Prim Tutarları,
- İdari Para Cezaları,
- Kıdem Tazminatının Azami Tutarı,
- Bildirge ve Beyannamelere İlişkin Damga Vergisi Tutarları

hakkında bilgiler verilmiştir.

1- 01.01.2010 – 31.12.2010 Süresinde Uygulanacak Olan Asgari Ücret Tutarları

2010 yılında uygulanacak olan asgari ücret tutarları geçen yılda olduğu gibi yine altışar aylık süreler için belirlenmiş bulunmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Asgari Ücret Tespit Komisyonunun 29.12.2009 tarih ve 2009/1 sayılı kararıyla;

01.01.2010 – 30.06.2010 süresinde uygulanmak üzere 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı olan asgari ücreti **24,30 TL.** ve 16 yaşını doldurmamış işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı olan asgari ücreti ise **20,70 TL.,**

01.07.2010 – 31.12.2010 süresinde uygulanmak üzere 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı olan asgari ücreti **25,35 TL.** ve 16 yaşını doldurmamış işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı olan asgari ücreti de **21,60 TL.** olarak belirlenmiştir.

2- Asgari Ücrete Dayalı Aylık Ücret

Asgari ücret üzerinden aylık ücretle çalıştırılan personelin 1 aylık maaşının brüt tutarının, günlük asgari ücretin brüt tutarının 31 katından az olmaması gerekir.

Çalıştırdığı personele asgari ücret üzerinden aylık ücret (maaş) ödeyen bazı işyerlerinde hatalı uygulama yapılmakta ve 1 ayın 30 gün olduğu mülâhazasıyla personele her ay günlük asgari ücretin brüt tutarının 30 katına tekabül eden brüt aylık üzerinden ödeme yapılmaktadır. Ancak bu uygulamada 31 gün olan aylarda tam çalışmış olan personele ödenmiş olan 1 günlük (ortalama brüt) ücret tutarı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Asgari Ücret Tespit Komisyonunun belirlediği 1 günlük asgari ücret tutarının altında kalmaktadır. Oysa 4857 sayılı İş Kanununun 102 nci maddesinde "**Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Asgari ücret Tespit Komisyonunun belirlediği asgari ücreti işçiye ödemeyen veya noksan ödeyen işveren veya işveren vekiline, bu durumda olan her bir işçi ve de her ay için** (güncellenmiş tutarı) **114,00 TL. idarî para cezası öngörülmüştür!** Ayrıca bu hatalı uygulamanın sonucu sadece personelin ücret kaybıyla sınırlı kalmamakta, kamunun da vergi

ve sigorta primleri yönünden kaybına neden olunmaktadır. Bu nedenle 16 yaşını doldurmuş aylık ücretli personelin 1 aylık brüt ücretinin;

01.01.2010 – 30.06.2010 süresindeki aylarda (24,30 x 31 =) **753,30 TL.’** dan,
01.07.2010 – 31.12.2010 süresindeki aylarda da (25,35 x 31 =) **785,85 TL.’** dan,

az olmaması gerekmektedir.

3- Sigorta Primlerine Esas Kazanç Tutarının Alt ve Üst Sınırları

5510 Sayılı Kanununun 82 nci maddesinin 1 inci fıkrasına göre “**Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabında esas tutulan günlük kazancın alt sınırı asgari ücretin otuzda biri, üst sınırı ise günlük kazanç alt sınırının 6,5 katıdır.**”

Anılan fıkra hükmüne göre Sosyal Güvenlik Kurumunca **2010** yılında alınacak olan sigorta primleriyle verilecek olan ödeneklerin hesabında esas tutulacak olan kazancın;

01.01.2010 – 30.06.2010 süresindeki tutarı:

	Alt Sınırı (TL.)	Üst Sınırı (TL.)
Günlük brüt	24,30	157,95
Aylık brüt	729,00	4738,50

01.07.2010 – 31.12.2010 süresindeki tutarı:

	Alt Sınırı (TL.)	Üst Sınırı (TL.)
Günlük brüt	25,35	164,78
Aylık brüt	760,50	4943,40

olarak uygulanacaktır.

3.1- 5510 Sayılı Kanununun 82 nci maddesinin 2 ve 3 üncü fıkralarındaki düzenlemelere göre; **4/a kapsamındaki sigortalılardan günlük kazançları yukarıda belirtilen alt sınır(lar)ın altında kalan sigortalılar ile ücretsiz çalışan sigortalıların prime esas kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları üst sınır(lar)dan fazla olan sigortalıların prime esas kazançlarının da (ilgili dönemdeki) üst sınır üzerinden hesaplanması gerekmektedir.**

Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise bu kazanç ile alt sınır arasındaki fark(matrah)a ait sigorta primleri ile yine ücretsiz çalışan sigortalılara ait sigorta primlerinin de tümünü işverenin ödemesi gerekmektedir.

3.2- 5510 Sayılı Kanununun 80 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (d) bendine göre normal ücretlerin hak edildikleri aya mal edilmek suretiyle prime tabi tutulmaları gerekmektedir. Fakat **prim, ikramiye vb. diğer ödemeler ise öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilecek ve ücret dışındaki bu ödemelerin yapıldığı ayda üst sınırın aşılması nedeniyle prime tabi tutulamayan kısmı, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak 2 (iki) ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilâve edilmek suretiyle prime tabi tutulacaktır.** Normal ücretlerle birlikte toplam 3 ayda prime tabi tutulmasına rağmen, prime esas üst sınırın aşılması nedeniyle halen prime tabi tutulamamış ücret dışı (diğer ödeme) bakiyesi var ise artık bu kısımdan prim kesilmeyecektir.

3.3- 4/b Kapsamındaki (Bağ-kur) Sigortalılarının Kendileri İçin Beyan Edecekleri Prime Esas Kazanç Tutarının Alt ve Üst Sınırları

Bu kapsamdaki sigortalıların kendileri için ödeyecekleri prime esas olacak olan kazancın belirlenmesinde, sigortalının sahibi olduğu ticarethane veya serbest meslek işletmesinin kâr veya zarar ediyor olması, ortak olduğu kollektif veya limited şirketten ya da yönetim kurulu üyesi olduğu anonim şirketten kendisine ücret, huzur hakkı vb. adlar altında ödemeler yapılıyor olması ya da kâr payı alıyor olması (yani 4/b sigortalısının gerçek geliri) dikkate alınmayacaktır.

5510 Sayılı Kanununun 80 ve 82 nci maddeleri ile SSİY nin de 104 üncü maddesindeki düzenlemelere göre **4/b sigortalılarının aylık sigorta primlerine esas kazancı; Kanununun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak kaydıyla kendileri tarafından beyan edilecek olan günlük kazancın 30 (otuz) katıdır.** Dolayısıyla 4/b sigortalılarının **2010** yılında kendileri için beyan edecekleri prime esas kazanç tutarlarının da yukarıda belirtilen alt ve üst sınırlar arasında olması gerekmektedir. Ancak bu tutarların belirlenmesinde işveren konumundaki 4/b sigortalıları ile emeklilerin özel durumu aşağıda açıklanmıştır.

3.3.1- İşveren konumundaki 4/b sigortalısı kendi adına olan işyerinde veya ortağı olduğu kolektif veya limited şirkete ait işyerinde ya da aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olduğu anonim şirkete ait işyerinde 4/a kapsamında sigortalı personel çalıştırıyor ise bu takdirde (5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının “b” bendi uyarınca) yukarıda belirtilen asgari ve azami prime esas kazanç sınırları dahilinde kalmak kaydıyla belirlenerek beyan edilecek olan prime esas kazanç tutarının, çalıştırdığı sigortalıların prime esas günlük kazancının en yüksekisinin 30 (otuz) katından az olmaması da gerekmektedir! Dolayısıyla aynı zamanda işveren olan 4/b sigortalısının kendisi için beyan edeceği prime esas kazanç tutarı, çalıştırdığı sigortalıların prime esas günlük kazancının en yüksekisinin 30 (otuz) katı ile üst sınır arasında bir tutar olabilecektir. İşverenin 1’den fazla işyerinin olması halinde de aynı hususun (ve dolayısıyla bütün sigortalılara ait s.p.e.k. tutarlarının) dikkate alınması gerekmektedir. Ancak 5510 sayılı Kanununun yürürlüğe girdiği **01.10.2008 tarihinden beri uygulamada hakim olan bu görüşe karşılık** son zamanlarda sosyal güvenlikle ilgili literatürde sıkça tekrarlanan ve de kabul gören (yeni) görüşe göre:

5510 sayılı Kanuna göre şirket ortakları (4/b kapsamında) sigortalı sayılmaktadır. Ancak Kanuna göre şirket ortakları aynı zamanda işveren de sayılmamaktadır. Çünkü 5510 sayılı Kanuna göre işveren, bizzat şirket (tüzel) kişiliğidir. Yani Kanuna göre şirket, işveren sayılmasına karşılık sigortalı sayılmadığından şirket ortakları kendileri için prime esas kazanç beyanında bulunurken, şirketin çalıştırdığı sigortalıların aylık prime esas kazançlarının en yüksekinden daha düşük prime esas kazanç beyanında bulunabilirler. Bir başka anlatımla, (4/b li) **sigortalı aynı zamanda işveren ise beyan edeceği aylık prime esas kazancın çalıştırdığı sigortalıların aylık prime esas kazancının en yüksekinden daha az olamayacağı şeklindeki (yasal) zorunluluk ancak sigortalı ve işveren sıfatını birlikte taşıyan gerçek kişilerde mümkün olabilir.** Bu durumda, işyerinin 4/b sigortalısının bizzat kendi şahsına ait olması veya adi ortaklığına ait olması hallerinde sigortalı kendisi için aylık sigorta primlerine esas kazanç beyanında bulunurken yasadaki zorunluluğu da dikkate alarak; işyerinde çalıştırdığı (4/a li) sigortalıların prime esas günlük kazancının en yüksekisinin 30 (otuz) katından daha az prime esas kazanç bildiremeyecektir! Buna karşılık 4/b sigortalısının şirket ortağı (anonim şirketlerde ise yönetim kurulu üyesi) olması halinde ise böyle bir zorunluluk söz konusu olamayacağından (4/b li) sigortalı kendisine ait aylık prime esas kazanç tutarını, aylık asgari ve azami prime esas kazanç sınırları dahilinde kalmak kaydıyla dilediği miktarda beyan edebilir.

Bu konuyla ilgili olarak gerek Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde ve gerekse yayımlanmış olan genelge ve tebliğ de (sadece) yasadaki zorunluluk belirtilmiş ve de aksinin tespiti halinde Kurumca yapılacak işlemin açıklanmasıyla yetinilmiştir. 4/b kapsamındaki sigortalıların kendilerine ait prime esas kazanç bildirimlerini, yukarıda açıklanmaya çalışılan birinci görüşe göre mi, yoksa ikinci görüşe göre mi yapmaları gerektiği konusunda daha da açık bir ifadeyle, **şirket ortağı (anonim şirketlerde de yönetim kurulu üyesi) olan 4/b kapsamındaki sigortalıların bizzat kendilerine ait aylık sigorta primlerine esas kazanç tutarını Kuruma bildirirken, şirketçe istihdam edilen sigortalıların prime esas kazanç tutarlarını dikkate almaksızın, asgari ve azami prime esas kazanç sınırları dahilinde olmak kaydıyla, diledikleri tutarda kazanç (matrah) beyanında bulunup bulunamayacakları hususunda, kamuoyunun SGK tarafından acilen bilgilendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır!**

Bununla birlikte 4/b kapsamındaki sigortalının kendisine ait aylık prim matrahlarını yüksek bildirmesi ve bunun sonucu olarak primlerini de yüksek ödemesinin, ileride hak edeceği emekli aylığının yüksek olmasına ve hatta ölümü halinde hak sahiplerine bağlanacak olan dul ve yetim aylıklarının da yüksek olmasına etken olacağı unutulmamalıdır.

3.3.2- Emekli olup da çalışmaya devam eden 4/b sigortalıları prime esas kazanç beyanında bulanmayacaktır. Dolayısıyla emekli olan 4/b sigortalısının aynı zamanda işveren konumunda olup olmaması da farklı bir uygulama yapılmasını gerektirmemektedir.

T.C. Emekli Sandığı'ndan, SSK'dan veya Bağ-kur'dan emekli aylığı almakta olan ve emeklilik yaşamlarında çalışmaya devam etmeleri nedeniyle 4/b sigortalısı olmayı gerektiren faaliyetlerde bulunan ve bu nedenle de SGK ya sosyal güvenlik destek primi ödemek zorunda olan kişilerin emekli aylıklarından; 5510 sayılı Kanunun 30 ve geçici 14 üncü maddeleri uyarınca 01.01.2010 tarihinden itibaren (her ay) aylığın % 14'ü, sosyal güvenlik destek primi (SGDP) olarak kesilecek ve bakiye emekli aylığı banka hesaplarına yatırılacaktır. Ancak 5510 Sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasının (b) bendine göre (4/b li) SSK ve memur emeklilerinin aylıklarından **sosyal güvenlik destek primi olarak kesilecek olan azamî tutar, 4/b sigortalılarına Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamayacaktır.** Buna göre 2010 Ocak ayında emekli 4/b lilere (Bağ-kurlulara) ödenecek en yüksek yaşlılık aylığının tutarı 2076,85 TL olarak belirlendiğinden, emekli olup da çalışmaya devam eden 4/b sigortalılarının emekli aylıklarından 2010 yılında kesilecek olan SGDP nin (aylık) azami tutarı da (2076,85 x % 14 =) **290,76 TL** fazla olamayacaktır.

4- İsteğe Bağlı Sigorta Primleri

Asgarî ve azamî ücret tutarlarındaki artışlar ile beyan edilecek kazanç uygulanacak olan prim nispetinin de yükseltilmesi nedeniyle isteğe bağlı sigortalıların Kuruma **2010** yılında ödeyecekleri primlerin asgarî ve azamî tutarları artmış bulunmaktadır.

5510 Sayılı Kanunun (5754 sayılı Kanunla değişik) 52 nci maddedeki düzenlemede **isteğe bağlı sigorta priminin 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen prime esas aylık kazancın % 32'si olduğu ve bunun % 20'sinin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, % 12'sinin de genel sağlık sigortası primi olduğu** belirtilmiştir. Buna göre **2010** yılında isteğe bağlı sigorta primi olarak ödenecek olan primlerin;

01.01.2010 – 30.06.2010 süresindeki **asgari tutarı:** $24,30 \times 30 \times \%32 = 233,28 \text{ TL.}$
azami tutarı: $157,95 \times 30 \times \%32 = 1516,32 \text{ TL.}$

01.07.2010 – 31.12.2010 süresindeki **asgari tutarı :** $25,35 \times 30 \times \%32 = 243,36 \text{ TL.}$
azami tutarı : $164,78 \times 30 \times \%32 = 1581,88 \text{ TL.}$

olarak ödenecektir.

5510 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden itibaren isteğe bağlı sigortalılıkta geçen süreler, 4/b sigortalılığı (yani Bağ-kur sigortalılığı) kapsamında değerlendirilecektir. Dolayısıyla Kanunun 52 nci maddesinde de belirtildiği gibi **isteğe bağlı sigortalılarda ödeyecekleri primlerini (aktif 4/b sigortalıları gibi) prime esas kazanç beyanında bulunmak suretiyle kendileri belirleyecektir.**

5- İdari Para Cezaları

Sosyal Güvenlik Kurumunca idari yaptırım olarak uygulanan idari para cezalarının hesabında, 4857 sayılı İş Kanununun 39. maddesi uyarınca 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen aylık asgari ücret tutarı esas alınmakta olduğundan, 5510 sayılı Kanunun 102 nci . maddesinde belirtilen ve 01.01.2010 - 30.06.2010 tarihleri arasındaki sürede işlenecek olan fiiller için uygulanacak olan idari para cezalarının hesabında bu döneme ait aylık asgari ücret tutarı olan **729,00 TL.** esas alınacak ve 01.07.2010 – 31.12.2010 tarihleri arasındaki sürede

işlenecek olan fiiller için uygulanacak olan idari para cezalarının hesabında da bu döneme ait aylık asgari ücret tutarı olan **760,50 TL.** esas alınacaktır.

6- Kıdem Tazminatının Azami Tutarı

1475 sayılı (eski) İş Kanununun halen uygulanmasına devam edilen 14.maddesine göre:

İş Kanununa tabi işçilerin kıdem tazminatlarının bir yıllık tutarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek devlet memurunun 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçemeyeceğinden ve en yüksek devlet memuruna ödenen bir yıllık emekli ikramiyesinin miktarı da katsayı ve gösterge sistemiyle 01.01.2010 tarihinden itibaren yükselmiş olduğundan, İş Kanununa tabi işçilerin kıdem tazminatlarının bir yıllık azami tutarı da anılan tarihten itibaren yükseltilmiş olup;

01.01.2010 – 30.06.2010 süresindeki bir yıllık azami tutarı **2427,04 TL.** olarak uygulanacaktır.

7- Asgari Geçim İndirimi Tutarları

Bilindiği üzere asgari geçim indiriminin uygulanması kısaca; ücretlilerin vergi matrahları üzerinden vergi tarifesi kullanılarak hesaplanan gelir vergisinden, çalışanın medeni durumuna göre (Ocak ayındaki) brüt asgari ücret üzerinden yıllık hesaplanacak olan indirim tutarının indirilmesi esasına dayanmaktadır. Ücretlilerin 2010 yılında yararlanacakları (aylık) asgari geçim indirimi tutarları, çalışanın medeni durumuna göre aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Medeni Durum	Aylık (TL)	Medeni Durum	Aylık (TL)
Bekâr	54,68	Evli - Eşi çalışan ve çocuksuz	54,68
Evli - Eşi çalışmayan ve çocuksuz	65,61	Evli - Eşi çalışan ve 1 çocuklu	62,88
Evli - Eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	73,81	Evli - Eşi çalışan ve 2 çocuklu	71,08
Evli - Eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	82,01	Evli - Eşi çalışan ve 3 çocuklu	76,55
Evli - Eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	87,48	Evli - Eşi çalışan ve 4 çocuklu	82,01
Evli - Eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	92,95		

8- Damga Vergisi Tutarları

Maliye Bakanlığının 31.12.2009 tarih ve 27449 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış bulunan 53 seri nolu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde de açıklandığı üzere;

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun (1.) mükerrer 30. maddesinin 5281 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değişik birinci fıkrası hükmü gereğince, (1) sayılı tabloda yer alan ve 5281 sayılı Kanunun 7 nci maddesi hükmüne göre tespit edilen maktu vergiler, yeniden değerlendirme oranında (%10) artırılmış bulunmaktadır. Buna göre 01.01.2010 tarihinden itibaren ki bildirge ve beyannamelere ilişkin damga vergisi tutarları aşağıdaki gibidir.

Beyannamenin Türü	Damga Vergisi Tutarı (TL.)
SSK aylık prim ve hizmet (asıl ve ek nitelikteki) bildirgeleri	13,75
Aylık muhtasar beyannameleri	18,55
Yıllık gelir vergisi beyannameleri	27,90
Kurumlar vergisi beyannameleri	37,25
Katma değer vergisi beyannameleri	18,55
Gümrük idarelerine verilen beyannameler	37,25

Bilgi ve gereği rica olunur.